

ЗДРАВНАТА РЕФОРМА В БЪЛГАРИЯ В СВЕТИНАТА НА СТРАТЕГИЧЕСКИЯ МЕНИДЖМЪНТ

А. Жеков, Л. Иванов, Л. Спасов

HEALTHCARE REFORM IN BULGARIA IN THE LIGHT OF STRATEGIC MANAGEMENT

A. Zhekov, L. Ivanov, L. Spasov

Резюме: В статията се прави критичен анализ на процеса на здравна реформа в България от гледна точка на принципите на стратегическия мениджмънт. Обосновава се необходимостта от нов стил на стратегическо мислене и управленски подходи за повишаване нивото на общественото здраве в страната.

Ключови думи: организационна промяна, национална здравна система, приоритети, национални здравни стратегии, професионален здравен мениджмънт, стратегическа ефективност.

Summary: This paper provides a critical analysis of the process of reforming the healthcare system in Bulgaria from the point of view of the principles of strategic management. It is demonstrated that there is a need for a new style of strategic thinking and managerial approaches, in order to enhance the level of public health in the country.

Key words: organizational changes, national healthcare system, priorities, national healthcare strategies, professional health management, strategic effectiveness.

За съжаление нарасналите разходи на лечебните заведения през последните години не доведоха до очакваното повишаване на качеството на медицинската помощ. Това личи както от експертни анализи (1, 6), така и от редица социологически проучвания. Както казва бившият председател на Парламентарната комисия по здравеопазване Ат. Щерев: „днес от здравната реформа всички са недоволни – и пациентите, и специалистите“ (9). Редица публикации показват обществената неудовлетвореност от получаваните здравни услуги след началото на здравната реформа в България (3, 4, 5).

В настоящата публикация ще се спрем на въпроса за приоритетните стратегически проблеми и ефективност на проведената досега организационна промяна в националната здравна система на България.

В тази насока ние споделяме становищата от критичните публикации на В. Борисов (2006), М. Попов (2007) и особено от обстойния стратегически анализ, осъществен от Министерството на финансите през 2005 г. „Финансиране и управление на здравеопазването – теоретични основи, модели, управление и тенденции“. Тук ще допълним тези становища със следващите наши оценки и обобщения.

1. Преобладаващата част от настоящите проблеми на здравната система се коренят в **слабости на първоначалната концепция и стратегия** на здравната реформа. Внимателният поглед установява в нея нереалистичност и неясноти, породени от повече ентузиастски подход, отколкото от задълбочено обосноваване на предстоящите стъпки на промяната. Справедливо В. Борисов подчертава, че стратегическия мениджмънт е главният дефицит на здравната реформа и резултатът от този дефицит е очевидният **дезинтегритет** на националната здравна система (1). Сериозна бариера за висока ефективност на промяната в здравеопазването е липсата на пределно ясни национални приоритети, които да се осъществяват системно, целенасочено и последователно.

В тези условия се изяснява един от главните **рискове** на българската здравна реформа – **подмяната на целта със средствата**. Здравно-политическите и съсловните дискусии през последните десет години са фокусирани не към нивото, структурата, факторите и подходите за подобряването на общественото здраве (генералната цел), а към подробности и технологии на свободния пазарен механизъм в здравеопазването (средството). Принизява се ролята на държавата, на политическите ангажменти